

Phẩm 19: THIÊN TRI THỨC

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát đang tu hành muốn đắc Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác thì Đại Bồ-tát ấy cần phải phục vụ Thiên tri thức, cung kính, hầu hạ Thiên tri thức.

Tu-bồ-đề hỏi Phật:

–Làm thế nào để biết đó là Thiên tri thức của Đại Bồ-tát?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đức Phật, Thiên Trung Thiên chính là Thiên tri thức của Đại Bồ-tát. Nếu có người thuyết Bát-nhã ba-la-mật dạy người nhập vào trong kinh này thì người đó chính là Thiên tri thức của Đại Bồ-tát. Sáu pháp Ba-la-mật chính là Thiên tri thức của Đại Bồ-tát. Phải biết sáu pháp Ba-la-mật là Đại sư, sáu pháp Ba-la-mật là đạo của Bồ-tát, sáu pháp Ba-la-mật là hộ, sáu pháp Ba-la-mật là nhất, sáu pháp Ba-la-mật là vị tướng soái. Các Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thời quá khứ đều được sinh ra từ Bát-nhã ba-la-mật. Các Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thời vị lai đều được sinh ra từ Bát-nhã ba-la-mật. Các Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hiện tại trong vô số cõi nước ở khắp mười phương cũng đều được sinh ra từ Bát-nhã ba-la-mật, thành tựu trí Nhất thiết trí. Các Ngài đều từ trong bốn nhiếp mà đắc đạo, rồi dùng bốn nhiếp pháp này cứu hộ hữu tình. Thế nào là bốn nhiếp pháp? Một là bố thí cho người, hai là nói điều khiến cho mọi người vui vẻ (ái ngữ), ba là làm lợi ích cho mọi người (lợi hành), bốn là tham dự như nhau (đồng sự).

Này Tu-bồ-đề! Bát-nhã ba-la-mật đối với Đại Bồ-tát chính là đại sư, là cha, là mẹ, là nhà, là đền, là đò, là chỗ tự nương về, là người dẫn đường. Sáu pháp Ba-la-mật ấy chính là pháp cứu độ hữu tình.

Vì sao Đại Bồ-tát phải học sáu pháp Ba-la-mật? Vì muốn chặt đứt gốc nghi cho tất cả mọi người nên các Đại Bồ-tát đều phải học Bát-nhã ba-la-mật.

Tu-bồ-đề hỏi Phật:

–Cái gì là tướng Bát-nhã ba-la-mật?

Đức Phật nói với Tu-bồ-đề:

–Vô ngại là tướng Bát-nhã ba-la-mật.

Tu-bồ-đề thưa:

–Tướng vô ngại của Bát-nhã ba-la-mật cũng là tướng của các pháp chẳng?

Đức Phật dạy:

–Đúng thế, này Tu-bồ-đề! Tướng vô ngại là tướng Bát-nhã ba-la-mật cũng chính là tướng của các pháp. Vì sao? Này Tu-bồ-đề, vì các pháp tuy khác nhau nhưng các pháp đều rỗng không. Như vậy, này Tu-bồ-đề! Các tướng đều rỗng không là tướng của Bát-nhã ba-la-mật. Như vậy, này Tu-bồ-đề! Tướng Bát-nhã ba-la-mật rỗng không, theo tướng ấy mà có các pháp cũng đều rỗng không.

Tu-bồ-đề hỏi Phật:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên! Nếu như các pháp đều rỗng không thì tại sao con người muốn có sinh mà không có lúc chết, không có lúc diệt, không có lúc đến chỗ cùng tận. Nhưng rỗng không thì không có tăng, rỗng không thì không có dứt, các pháp rỗng không nên không có Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác ở trong đó. Các pháp rỗng không, vì thế nên chẳng đắc Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Bạch Đức Thiên Trung Thiên! Làm thế nào để hiểu đúng pháp ấy?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đức Phật dạy:

–Có người ngày đêm muốn được cái nhân đó để đạt đến pháp đó, nên họ cầu như thế.

Tu-bồ-đề thưa:

–Đúng thế! Bạch Đức Thiên Trung Thiên! Có người ngày đêm muốn được cái nhân đó để đạt đến pháp đó, nên họ cầu như thế.

Đức Phật dạy:

–Thế nào, này Tu-bồ-đề! Ông có thấy ta muốn đắc pháp không đó chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên, con không thấy!

Đức Phật dạy:

–Đúng là không, này Tu-bồ-đề! Tự làm như thế có đắc pháp không đó chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Đúng thế! Bạch Đức Thiên Trung Thiên, không!

Đức Phật dạy:

–Thế nào, này Tu-bồ-đề! Chỉ vì cơ ấy, nghĩa là vì muốn được cái nhân đó để đạt đến pháp đó nên có người vì thế mà nhọc nhằn khổ sở không có lúc thảnh thơi.

Tu-bồ-đề thưa:

–Đúng thế! Bạch Đức Thiên Trung Thiên! Người đang an ổn vì muốn được cái nhân đó để đạt đến pháp đó mà phải nhọc nhằn khổ sở không có lúc nghỉ ngơi.

Đức Phật dạy:

–Đúng thế, này Tu-bồ-đề! Con người vì ham muốn nên sinh chấp trước. Phải biết, con người được sinh ra vốn là từ sự ham muốn đó mà sinh. Từ trong đó không thật có. Không thật có thì không cho là đắc. Điều đó hoàn toàn không thật có. Như vậy, này Tu-bồ-đề! Không có lúc diệt tận. Từ trong đó hoàn toàn không có tăng thêm cái sinh, người hiểu biết như thế chính là Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Người hiểu biết như thế là Đại Bồ-tát vì chẳng cầu sắc, chẳng cầu thống dượng, tư tưởng, sinh tử, thức. Người hiểu biết như thế là Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật vì đều hành bình đẳng, các A-la-hán, Bích-chi-phật không thể sánh bằng. Đạo tu hành của bậc có đức vượt lên trên các vị kia, mà người thích có sở đắc không thể bì kịp. Đại Bồ-tát ấy phải nghĩ rằng, được Bát-nhã ba-la-mật rồi phải hành như thế này, nghĩa là Đại Bồ-tát ngày đêm tu hành thì chóng đến gần Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Đức Phật dạy:

–Thế nào? Tu-bồ-đề! Người trong châu Diêm-phù-lợi và tất cả các loài bò bay máy cựa khắp bốn phương đều khiến cho chúng được làm người. Mọi loài ấy đều được sinh vào loài người rồi, đều khiến cho họ cầu Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Họ đã phát tâm cầu Phật đạo, họ suốt đời tu hạnh bố thí, rồi đem phước bố thí ấy hồi hướng đến Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Này Tu-bồ-đề! Ý ông nghĩ sao, Đại Bồ-tát ấy bố thí như vậy, phước đức có nhiều chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên, rất nhiều, rất nhiều!

Đức Phật dạy:

–Phước bố thí của Đại Bồ-tát ấy chẳng bằng phước của Đại Bồ-tát được Bát-nhã ba-la-mật rồi, thọ trì một ngày. Nếu như chỉ trong một ngày mà theo đúng như lời dạy

trong Bát-nhã ba-la-mật mà tu hành thì phước của Đại Bồ-tát này hơn phước của người vừa kể trên. Hoặc có lúc Đại Bồ-tát được Bát-nhã ba-la-mật rồi, tu hành theo đúng pháp ấy thì vị ấy là bậc cực kỳ tôn quý trong chúng. Vì sao? Vì những người khác không ai bì kịp người có lòng từ mẫn ấy, trừ chư Phật ra, không có ai sánh bằng vị Đại Bồ-tát ấy. Thiện nam ấy thâm nhập vào trong trí, hiểu rõ trí ấy một cách đầy đủ, thấy hết những người nhọc nhằn khổ sở của thế gian bấy giờ thật đáng xót thương. Đạo nhân thấy thấu suốt hết không xiết kể hữu tình nên Bồ-tát không có lúc nào lười nhác, vì không lười nhác nên được cái hạnh ấy. Ngay lúc ấy hết sức thương cảm nghĩ đến hữu tình nhưng chẳng dùng tướng này để trụ và cũng chẳng trụ nơi tướng khác.

Này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát trí tuệ rất sáng suốt. Tuy chưa đắc đạo quả Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác mà sáng suốt như vậy. Các Bồ-tát tu theo hạnh ấy, được tất cả các cõi tôn sùng. Các Bồ-tát đang tiến lên Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác không bao giờ thoái lui.

Đại Bồ-tát nếu nhận của bố thí đầy đủ áo chăn, thức uống ăn, giường nệm, thuốc men của người, tâm của Bồ-tát đứng vững trong Bát-nhã ba-la-mật, thì có thể báo ân bố thí và cũng tiếp cận trí Nhất thiết trí. Như vậy, này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát nhận của bố thí không có tội, mà còn có ích cho hữu tình, vì chỉ con đường chân tịnh cho họ. Trí tuệ của Đại Bồ-tát vô biên, vô cùng chiếu soi đến các hữu tình trong chốn địa ngục khiến cho họ được độ thoát. Đại Bồ-tát muốn chỉ bày đạo nhân cho các hữu tình chính là pháp trong Bát-nhã ba-la-mật, để họ nhớ thực hành và tuân theo lời dạy ấy. Do nhớ thực hành pháp ấy tức là nhập vào Bát-nhã ba-la-mật, tu hành chẳng động, tu hành chẳng lay, đừng niệm tướng, đừng nghĩ khác, dự nhập vào trong Bát-nhã ba-la-mật. Phải hành như thế, ngày đêm nhập vào trong Bát-nhã ba-la-mật, đừng lười biếng, ngừng nghĩ.

Này Tu-bồ-đề! Ví như thiện nam được viên ngọc ma-ni, trước kia chưa được, về sau được ngọc ma-ni ấy, mừng rỡ hơn hở. Được ngọc ma-ni ấy rồi, sau đó lại làm mất đi, vì thế rất đau buồn, đứng ngồi lo rầu nghĩ tưởng như mất bảy báu, nghĩ rằng: “Tại sao ta lại làm mất trân bảo này!” Cũng giống như vậy, này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát muốn cầu trân bảo thường phải kiên trì, tâm không được đánh mất trí Nhất thiết trí thường phải vào trong trí Nhất thiết trí ấy mà quán niệm Bát-nhã ba-la-mật.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Nếu như quán niệm được sử dụng thì thân (ngã) mất, vậy tại sao Đại Bồ-tát quán niệm mà trí Nhất thiết trí chẳng mất?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Nếu như Đại Bồ-tát biết rằng vô vi thì không đánh mất Bát-nhã ba-la-mật. Vì sao? Này Tu-bồ-đề! Bát-nhã ba-la-mật rộng không. Bát-nhã ba-la-mật ấy cũng chẳng thêm, cũng chẳng giảm.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bát-nhã ba-la-mật ấy rộng không thì làm sao sinh ra Đại Bồ-tát thành tựu hạnh Bát-nhã ba-la-mật tiếp cận Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác?

Đức Phật dạy:

–Không phải! Này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát cũng chẳng thêm chẳng giảm. Giả sử lúc Đại Bồ-tát nghe thuyết kinh này mà chẳng sợ chẳng hãi thì nên biết vị ấy đang thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Như vậy có phải thực hành Bát-nhã ba-la-mật là hành không chẳng?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Đức Phật dạy:

–Chẳng phải! Này Tu-bồ-đề! Có ai lìa Bát-nhã ba-la-mật mà hành không được chẳng? Này Tu-bồ-đề! Lìa không, có hành được chẳng? Này Tu-bồ-đề! Hoại sắc có hành được chẳng? Này Tu-bồ-đề! Hoại thống dương, tư tưởng, sinh tử, thức có hành được chẳng? Này Tu-bồ-đề! Lìa thống dương, tư tưởng, sinh tử, thức, có hành được chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên! Thế nào là thực hành Bát-nhã ba-la-mật?

Phật hỏi:

–Thế nào? Này Tu-bồ-đề! Ông có thấy pháp ấy chẳng? Có pháp để thực hành Bát-nhã ba-la-mật chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên, con chẳng thấy!

Phật hỏi:

–Này Tu-bồ-đề! Ông thấy có pháp Bát-nhã ba-la-mật để Đại Bồ-tát hành chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên, con chẳng thấy!

Đức Phật hỏi:

–Này Tu-bồ-đề! Ông có thấy Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên, con chẳng thấy!

Đức Phật hỏi:

–Này Tu-bồ-đề! Ông chẳng thấy pháp có chỗ sinh chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên, con chẳng thấy!

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đại Bồ-tát đắc pháp lạc Vô sở tùng sinh (Vô sinh pháp nhẫn). Đại Bồ-tát đắc pháp lạc Vô sở tùng sinh đầy đủ thì được thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Đó là chỗ đạt đến của Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, không còn lo sợ, tất cả đều phải hộ trì. Đại Bồ-tát phải cầu như thế, hành như thế, nỗ lực như thế thì đạt đến trí tuệ Phật, trí tuệ cực đại, trí tuệ tự tại, trí tuệ Nhất thiết trí, trí tuệ Như Lai, nếu như không được thành Phật thì lời Phật nói là không đúng.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Có phải người đắc các pháp Vô sở tùng sinh thì được thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác không?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Chẳng phải vậy!

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Thế nào là Đại Bồ-tát đắc Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác?

Đức Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Ông thấy có pháp thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác chẳng?

Tu-bồ-đề thưa:

–Con chẳng thấy có pháp thọ ký Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Đức Phật dạy:

–Đúng thế! Này Tu-bồ-đề! Các pháp như thế không từ trong đó mà đắc. Bồ-tát

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

chẳng nghĩ rằng nhờ pháp ấy mà được thọ ký hay chẳng được thọ ký.
□